

mogelijk het doel te bereiken; zonder hechten stijlcritischen grondslag zal elk kunstwetenschappelijk betoog vaag en wankel zijn.

De in de volgende bladzijden te behandelen stof houdt zich slechts met een klein gebied der stijlcritiek bezig, maar hoe klein ook ten opzichte van het onafzienbare studieveld der kunsthistorische wetenschap, toch is het in hooge mate belangrijk. Ja, het schijnt wel alsof zelfs de belangstelling van den buitenlander juist voor dit ééne gebied sterk is toegenomen door de bijzondere gebeurtenissen, die er zich in de laatste jaren hebben afgespeeld. Wij denken hierbij aan de in tijdschrift- en couranten-artikelen behandelde en in een pamflettenstrijd geëindigde kwestie tusschen Dr. Bredius en den kunsthandelaar Sedelmeyer over de vraag, of de schilderij „Christus met de overspelige Vrouw”, vroeger in de verzameling Weber te Hamburg, al dan niet door Rembrandt is geschilderd; aan den strijd tusschen diezelfde heeren over de echtheid van een met Rembrandt's monogram gemerkten jongenskop in dezelfde verzameling; aan den strijd, dien dezelfde geleerde aanbond met den kunsthandelaar Kleinberger, eigenaar van een eveneens aan Rembrandt toegeschreven schilderij: de Vrouw met den Haan. Voorts denken wij aan den twijfel, die door W. von Seidlitz geopperd is over de vraag of de sinds jaren aan Rembrandt toegeschreven Molen, vroeger bij Lord Lansdowne, thans in de verzameling Widener te Philadelphia, door Rembrandt geschilderd is *). Ons Nederlanders ligt de pennestrijd over de echtheid van de zoogenaamde „Elizabeth Bas” nog versch in het geheugen en het is misschien daarom, dat hier te lande betrekkelijk weinig aandacht is geschonken aan den fellen strijd, die even later in Duitschland is gestreden over een schilderij, voorstellende Tobias met den Engel, dat de bekende Rembrandtkenner Dr. Wilhelm von Bode van den heer Emden te Hamburg had ge-

kocht op een veiling, waar het Govert Flinck heette. Von Bode hield vol, dat het een Rembrandt is en gaf het schilderij ten geschenke aan het Museum te Berlijn. De gemoederen zijn over deze zaak dusdanig in beweging gebracht, dat zelfs Maximilian Harden er aan te pas is gekomen, die in het 23-Mei-nummer van „Die Zukunft” van 1914 de geheele geschiedenis sterk gekleurd onder den titel „Schall und Rauch, Bilder-taufe”, den volke heeft verkondigd.

Een andere, bedenkelijke nieuwigheid is, dat de bovengenoemde kunsthandelaars hun pro-Rembrandtieke vertoogen in wetenschappelijken trant hebben geschreven, uitsluitend om de verkoopbaarheid van de schilderijen, waarom het ging en die in hun bezit waren of geweest waren, te baten.

Achter al deze kwesties doemt in onze herinnering de Flora-buste op, en de valsche Tiara van Saitaphernes. — Is het wonder, dat in de laatste jaren bij het publiek het vertrouwen in de stijlcritiek, op dit gebied althans, is geschokt?

En toch: een ieder, die zich slechts even rekenschap geeft van hetgeen de stijlcritiek in de laatste halve eeuw tot stand heeft gebracht, beseft ten volle, hoe veel de kunsthistorie aan haar te danken heeft en dat, zonder haar, nog steeds verwardheid en fantazie zouden heerschen in tallooze gevallen, waarin thans zekerheid is en regelmaat.

Om bij Rembrandt te blijven: men behoeft slechts na te gaan hetgeen Smith, Dutuit of Vosmaer voor Rembrandt hielden en hetgeen thans als diens oeuvre geldt, om den grooten vooruitgang te zien, al zal ook niemand willen beweren, dat wij reeds zijn waar wij wezen moeten. Men vergelijkte verder slechts — om nog één voorbeeld uit tallooze te noemen — Bürger's bekende opstel over den Delftschen Vermeer, in de Gazette des Beaux Arts van 1866, waarin hij dezen kunstenaar als het ware opnieuw ontdekte, met den critisch allerzuiversten catalogus van Vermeer's werken, door Hofstede de Groot in deel I van zijn „Kriti-

*) Zie het tijdschrift Kunst und Künstler, 1912.